Školní vzdělávací program zpracovaný podle RVP ZV

6. verze – platná od 1. září 2026

„KOSTKA"

K to je komunikace
O to je odpovědnost
S to je svornost a spolupráce
T to je tvořivost
K to je kompetentnost
A to je aktivita

Projednáno a schváleno dne: 29. 8. 2026

Vydáno v Tursku 31.8.2026

Mgr. Renata Vařechová

ředitelka školy

razítko

Svazková Základní škola Tursko - Holubice

Pražská 67, 252 65 Tursko

www.zstursko.cz

Mgr. Renata Vařechová – ředitelka školy

IZO 000 241 768

IČO 176 58 209

RED-IZO 691016267

tel. 315 694 057

email: podatelna@zstursko.cz

Zřizovatel: Základní škola Tursko – Holubice, svazek obcí

U Parku 175

252 65 Holubice

Motto:

Idea školy obecné

„Za prvé, my máme na mysli všeobecné vzdělání všech, kdo se narodili lidmi, ke všemu lidskému. Musí tedy být vedeni pospolu jednou cestou, kam až mohou být vedeni, aby se všichni navzájem povzbuzovali, podněcovali a bystřili.

Za druhé chceme, aby všichni byli vzděláni ke všem ctnostem, také ke skromnosti, svornosti a vzájemné úslužnosti. Nesmějí tedy být od sebe odtrhováni tak brzy a nesmí být některým podávána příležitost, aby se sobě líbili nad jiné a aby pohrdali jinými vedle sebe."

J. A. Komenský

Obsah

1) Základní charakteristika školy 5
a) Úplnost a velikost školy 5
b) Vybavení školy 5
c) Charakteristika pedagogického sboru: 6
d) Spolupráce s rodiči: 6
e) Aktivity školy, projekty: 6
2) Základní charakteristika školního vzdělávacího programu 7
a) Primární prevence: 7
b) Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 8
c) Péče o nadané žáky: 9
d) Výchovné a vzdělávací strategie 10
3) Průřezová témata v 1. – 5. ročníku: 12
4) Učební plán 17
5) Metody a formy práce 19

6) Hodnocení žáků 21
a) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření 23
b) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření 26
c) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření 29
d) Zásady klasifikace 31
e) Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci 31
f) Klasifikace chování 35
g) Výchovná opatření 36

1) Základní charakteristika školy

a) Úplnost a velikost školy

- plně organizovaná základní škola,
- kapacita 298 žáků,
- škola má dvě pracoviště – školní budova v Tursku a školní budova v Holubicích,
- škola velmi dobře spolupracuje se společenskými a sportovními organizacemi a využívá jejich sportoviště a ostatní zařízení – tělocvična, fotbalové hřiště, hřiště s umělým povrchem v Tursku i v Holubicích

b) Vybavení školy

- ve škole je k dispozici výpočetní technika, počítače pracují v síti s trvalým připojením k internetu,
- součástí školy je školní jídelna a školní družina,
- školní jídelna v Holubicích má kapacitu 140 obědů a školní jídelna v Tursku má kapacitu 200 obědů (vaříme i pro MŠ Tursko)
- školní družina má kapacitu 130 dětí, pracuje 5 oddělení, školní klub
- spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a se speciálně pedagogickým centrem,
- vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,
- individuální péče o integrované žáky,
- práce s nadanými žáky v rámci běžné výuky v zájmových útvarech i v rámci nepovinných předmětů,
- školní budova v Tursku i Holubicích je po celkové rekonstrukci, vybavená moderními pomůckami a zařízením, pracoviště Holubice má bezbariérový přístup.

V obou budovách školy je zřízena družina. Jejím úkolem je pomoci rodičům zabezpečit děti po skončení vyučování. Má svůj vzdělávací program. Školní družina organizuje zájmové kroužky.

c) Charakteristika pedagogického sboru:

Všichni pedagogičtí pracovníci jsou plně kvalifikovaní nebo si kvalifikaci doplňují v řádném studiu. Během roku jsou průběžně proškolováni v oblastech primární prevence, ochrany zdraví a bezpečí žáků, v první pomoci a dalších oblastech, které jsou v souladu s rozvojem a potřebami školy.

Na škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence sociálně patologických jevů a specialista na žáky se specifickými poruchami učení.

V souladu s plánem pro DVPP se pedagogičtí pracovníci dále vzdělávají podle svých potřeb a podle potřeb školy.

d) Spolupráce s rodiči:

- rodiče jsou informováni o prospěchu a chování svých dětí na portálu školaonline.cz, na třídních, případně konzultačních schůzkách. Kromě toho mohou po domluvě navštívit učitele,
- rodiče jsou informováni o činnosti školy prostřednictvím webových stránek www.zstursko.cz,
- zvolení zástupci rodičů ve Školské radě úzce spolupracují se školou ,
- škola pořádá řadu komunitních akcí.

e) Aktivity školy, projekty:

- pedagogové spolupracují na školních projektech a komunitních aktivitách,
- realizace škol v přírodě včetně zimních spojených s výukou lyžování,

- realizace jednodenních poznávacích výletů, exkurzí,
- spolupráce s úřady obce Tursko a Holubice,
- návštěva divadelních a filmových představení v Praze, Kladně nebo Kralupech nad Vltavou,
- uskutečňování společných akcí s rodiči a veřejností v obci,
- výuka plavání

2) Základní charakteristika školního vzdělávacího programu

- škola poskytuje všeobecné vzdělání, specifické zaměření na komunikaci
- poskytujeme vzdělání stejnou měrou všem, nadaným i méně nadaným,
- nechceme podporovat jen intelektuální nadání, ale i nadání hudební, pohybové, manuální, estetické a podobně,
- pečujeme o žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním,
- rozvíjíme vstřícné vztahy učitel-žák, učitel-rodič, žák-žák, učitel-učitel, učitel-vedení,
- zohledňujeme názory žáků i názory rodičů.

a) Primární prevence:

Protidrogová prevence se provádí na naší škole dlouhodobě a systematicky. Je součástí učiva v hodinách českého jazyka, prvouky, přírodovědy, jako primární prevence jsou rovněž využívány mimoškolní aktivity v rámci zájmových činností. V rámci primární prevence se v hodinách i mimo ně věnuje pozornost šikaně a jejímu odhalení, které naše škola zásadně nenechává bez povšimnutí.

b) Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Do této skupiny patří žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními.

Vzdělávání se uskutečňuje formou individuální integrace do běžných tříd.

Pro úspěšné vzdělávání respektujeme individualitu každého žáka, snažíme se využívat všechna podpůrná opatření.

V případě potřeby vypracovává třídní učitel plán pedagogické podpory, ve kterém je zakotven způsob práce se žákem.

Plán pedagogické podpory (PLPP) žáka se speciálními vzdělávacími potřebami sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

PLPP je následně vyhodnocen a v případě potřeby další péče žáka je doporučeno vyšetření v Pedagogicko-psychologické poradně (PPP).

Na základě doporučení z PPP a žádosti zákonných zástupců žáka, může ředitel školy povolit vzdělávání žáka podle individuálního vzdělávacího plánu.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (IVP) využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3. a 5. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může

být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

c) Péče o nadané žáky:

ŠVP vytváří podmínky i pro žáky nadané, aby žáci a jejich rodiče měli v průběhu pátého ročníku možnost volby zda bude žák pokračovat v docházce na druhý stupeň ZŠ nebo zda se bude ucházet o studium na víceletém gymnáziu.

Nástroji péče o talentované žáky jsou především individuální přístup v hodinách, dále činnost v rámci nepovinného předmětu zaměřeného na přípravu k přijímacím zkouškám, který škola v případě zájmu nabídne.

V případě potřeby vypracovává třídní učitel plán pedagogické podpory, ve kterém je zakotven způsob práce se žákem. Ten je následně vyhodnocen a v případě potřeby další péče žáka je doporučeno vyšetření v PPP. Na základě doporučení z PPP a žádosti zákonných zástupců žáka, může ředitel školy povolit vzdělávání žáka podle individuálního vzdělávacího plánu.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i

termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

d) Výchovné a vzdělávací strategie

Představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti, aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení **klíčových kompetencí žáků**. Jsou formulovány ke každé klíčové kompetenci, případně společně pro více klíčových kompetencí. Jsou vymezeny na úrovni školy a stanou se východiskem pro výchovné a vzdělávací strategie na úrovni vyučovacích předmětů.

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- důraz na čtení s porozuměním, práce s textem, vyhledávání informací,
- osvojení schopnosti sebehodnocení,
- individuální přístup k žákům,
- podněcování tvořivosti,
- umožnění realizovat vlastní nápady,
- účast na soutěžích a olympiádách.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů

- rozvíjení schopnosti vyhledávat, třídit a využívat informace,

- postupné zdokonalování práce s informacemi ze všech možných zdrojů, ústních, tištěných mediálních a počítačových včetně internetu,
- používání miniprojektů k logickému řešení problémů,
- starší žáci připravují aktivity pro mladší spolužáky.

Kompetence komunikativní – vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

- vedení žáků k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu,
- učení žáků obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor,
- učení žáků naslouchat názoru jiných,
- podporování přátelských vztahů ve třídách a mezi třídami,
- začleňování metod kooperativního učení, vedení dětí ke spolupráci při vyučování.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i práci druhých

- vedení k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podílejí,
- učení k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky,
- učení základům kooperace a týmové práce.

Kompetence občanské – připravovat žáky jako svobodné zodpovědné osobnosti uplatňují svá práva a plnící své povinnosti

- společné vytváření pravidel chování ve třídách,
- využití těchto pravidel ve školním řádu,
- respektování rozdílů národnostních a kulturních,
- při EV, OSV a MV kladení důrazu na prožitek,
- vedení žáků k třídění odpadů,
- vedení žáků k zodpovědnému chování ve škole i mimo školu,
- seznamování s kulturou jiných národů.

Kompetence pracovní – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

- doplnění výuky praktickými exkurzemi,
- pomoc při profesní orientaci nabídkou volitelných předmětů,
- podíl žáků na zkulturnění školních prostor.

3) Průřezová témata v 1. – 5. ročníku:

Průřezová témata jsou realizována v jednotlivých předmětech (témata jsou uvedena v přehledu níže a u jednotlivých očekávaných výstupů). Realizace některých tematických okruhů průřezových témat je také posílena v rámci školních projektů.

PT 1 – osobnostní a sociální výchova

PT 2 – výchova demokratického občana

PT 3 – výchova k myšlení v evropských souvislostech

PT 4 – multikulturní výchova

PT 5 – environmentální výchova

PT 6 – mediální výchova

Přehled zařazení průřezových témat

Český jazyk

1. roč.

PT1 Osobnostní rozvoj, Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity.

PT 3 Evropa a svět nás zajímá - Pohádky z celého světa.

2. roč.

PT2 Osobnostní rozvoj, Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení schopností zapamatování.

3. roč.

PT 1 Morální rozvoj – pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu).

4. roč.

PT1 Sociální rozvoj, Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy, respektování, empatie.

5. roč.

PT3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech; Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace, Nabídka cestovních kanceláří.

PT1 Sociální rozvoj – rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace).

PT6 Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení – Videokonference sw spřátelenými školami.

Anglický jazyk

2. roč.

PT4 - Multikulturalita – komunikace s lidmi z jiných zemí, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost.

4. roč.

PT6 – multikulturalita – význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumívání.

5. roč.

PT3 - Evropa a svět nás zajímá – reálie anglicky mluvících zemí.

PT2 - Objevujeme Evropu a svět – státní symboly anglicky mluvících zemí.

Prvouka

2. roč.

PT1 Sociální rozvoj, Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně.

3. roč.

PT5 - Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana.

Přírodověda

4. roč. PT5 - Základní podmínky života – zkoumání stavu základních podmínek života v okolí školy.

5. roč.

PT5 - Ekosystémy – ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky.

Vlastivěda

4. roč.

PT2 - Občan, občanská společnost a stát – Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana.

5. roč.

PT2 - Formy participace občanů v politickém životě – Volby.

PT3 – Objevujeme Evropu a svět – Vánoce ve světě a u nás.

PT3 - Jak se učí jinde.

Videokonference s partnerskými školami .

Informační a komunikační technologie

PT5 -Fungování a vliv médií ve společnosti – vliv médií na každodenní život, role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne.

PT6 -Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací, technologické možnosti a jejich omezení.

Tělesná výchova

1. obd.

PT1 - Osobnostní rozvoj, Psychohygiena – spojení fyzické a duševní kondice.

PT1 - Sociální rozvoj, Kooperace – odlišování situací soutěže a spolupráce.

2. obd.

PT5 - Vztah člověka k prostředí – možnosti pohybu ve venkovním prostředí a lidské aktivity.

Hudební výchova

1. obd.

PT1 - Osobnostní rozvoj, Kreativita – samostatné objevování možností hudebního vyjádření – Martinská slavnost, školní akademie.

PT4 - Multikulturalita – význam hudby jako možného nástroje dorozumění.

2. obd.

PT4 - Kulturní diference – poznávání vlastního kulturního zakotvení, hudební kultura národnostních menšin, se kterými žáci přicházejí do styku.

Výtvarná výchova

1. obd.

PT1 - Osobnostní rozvoj, Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění.

2. obd.

PT1 - Osobnostní rozvoj, Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti „dotahovat" nápady do reality) Martinská slavnost, výstava

PT6 -tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výtvarných výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení - Veselý jarmark, Cestujeme po světě (vzpomínky na prázdniny).

Pracovní činnosti

1. obd.

PT5 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, zemědělství a životní prostředí.

2. obd.

PT5 - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – odpady a hospodaření s nimi.

Učební plán

Učební plán ZŠ Tursko, 1. – 5. ročník									
Vzdělávací oblast	**Vzdělávací obor**	**Vyučovací předmět**	**Ročník**					Předměty celkem	Z toho DČD
			1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura (35)	Český jazyk	7	7	8	7	6	35	2
	Cizí jazyk (9)	Anglický jazyk	1	2	2	3	3	11	2
		OSV	1	1	1	1	1	5	5
Matematika a její aplikace (20)	Matematika a její aplikace	Matematika	5	5	5	5	5	25	5
Informační a komunikační technologie (1)	Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	1	1	2	-
Člověk a jeho svět (12)	Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	13	1
		Přírodověda	-	-	-	2	2		
		Vlastivěda	-	-	-	1	2		
Umění a kultura (12)								12	-
			2	2	2	3	3		
Člověk a zdraví (10)	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	-
Člověk a svět práce (5)	Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	-
Celková povinná časová dotace			21	22	23	26	26	118	15

Poznámky k učebnímu plánu 1. – 5. ročníku:

Vyučování v prvním až třetím ročníku má komplexní charakter. Je přizpůsobeno věku i schopnostem dětí, jejich soustředění, unavitelnosti. Vyučovací hodiny jsou ohraničeny zvoněním, přestávky jsou však zařazovány podle rozvrhu volně a dle potřeby. Do vyučování jsou vkládány relaxační chvilky. Střídání metod práce umožňuje efektivnější využití vyučovacího času.

Předmět český jazyk a literatura je členěn na komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. Je vyučován převážně v kmenových učebnách, přičemž se využívají všechny dostupné prostory. Z disponibilní časové dotace je posílen celkem o 4 hodiny.

Předmět matematika je z disponibilní časové dotace posílen o 5 hodin. Dělí se na aritmetiku a geometrii.

V předmětech vzdělávací oblasti člověk a jeho svět jsou preferovány moderní metody práce, tj. kooperativní vyučování, projektové vyučování, práce s textem a informacemi.

Předmět prvouka a přírodověda je vyučován v učebnách, velmi často jsou využívány venkovní prostory a vycházky do přírody. Vzdělávací oblast člověk a jeho svět je posílena o 2 hodiny z disponibilní časové dotace.

Ve dvou po sobě jdoucích ročnících (zpravidla druhém a třetím) je v rámci předmětu Tělesná výchova vyučováno plavání v celkové časové dotaci 20 hodin ročně.

Ve všech vyučovacích předmětech je uplatňováno časté střídání forem práce, názornost, didaktické hry a soutěže a práce ve skupinách.

V předmětu anglický jazyk je podle časových možností maximálně využívána výpočetní a audiovizuální technika a metody dramatické výchovy a je posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace.

Vzdělávací oblast umění a kultura je zaměřena na rozvoj estetického cítění dětí a na prohlubování hudebního nebo výtvarného nadání žáků.

4) Metody a formy práce

Ve výuce využíváme tradiční metody práce - skupinová výuka, individuální a individualizovaná výuka a samostatná práce žáků. Naší snahou je zachovat individuální přístup k žákům. Zařazením projektové výuky napomáháme žákům k osvojení a upevnění nových vědomostí i dovedností a rozvoji formativních stránek osobnosti jako jsou např. odpovědnost, vytrvalost, tolerance, spolupráce, komunikační schopnosti, sebekritičnost, aktivita, samostatnost či tvořivost. Projektová výuka také přispívá ke vzájemnému propojení vzdělávacích oblastí a zařazení průřezových témat do výuky.

K dosažení některých očekávaných výstupů využíváme metody modelových situací (dramatizace situací) a prožitkové metody, vedeme žáky ke kritickému myšlení a k učení se ze životních situací. K podpoře výuky využíváme PC a interaktivní tabule.

Přehled jednotlivých vyučovacích předmětů

Poř. č	*Název předmětu*	*zkratka*	*Poznámky k předmětu*	*Vzděl. oblast*
1	Český jazyk	Čj	Povinný předmět v 1 až 5. ročníku, 3 části – komunikační a slohová výchova (včetně psaní), jazyková a literární výchova	Jazyk a jazyková komunikace
2	Anglický jazyk	Aj	Povinný předmět ve 2. až 5. ročníku	Jazyk a jazyková komunikace
3	Osobnostní a sociální výchova	Osv	Povinný předmět ve 1. – 5. ročníku	Jazyk a jazyková komunikace
4	Matematika	M	Povinný předmět v 1. až 5. ročníku	Matematika a její aplikace
5	Prvouka	Prv	Povinný předmět v 1. až 3. roč. ročníku	Člověk a jeho svět
6	Přírodověda	Př	Povinný předmět ve 4. a 5. ročníku	Člověk a jeho svět
7	Vlastivěda	Vl	Povinný předmět ve 4. a 5. ročníku	Člověk a jeho svět
8	Informační a komunikační technologie	Ikt	Povinný předmět ve 4. a 5. ročníku	Informační a komunikační technologie
9	Tělesná výchova	Tv	Povinný předmět v 1. až. 5. ročníku	Člověk a zdraví
10	Pracovní činnosti	Pč	Povinný předmět v 1. až 5. ročníku	Umění a kultura
11	Umění	Um	Povinný předmět v 1. až 5. ročníku	Umění a kultura

Hodnocení žáků

Účelem vzdělávání žáků v základní škole je vybavit je klíčovými kompetencemi, které vedou k úspěšnému celoživotnímu učení, k práci, zájmové činnosti.
Hodnocení úspěšnosti žáka představuje míru vybavenosti těmito kompetencemi po ukončení základního vzdělání.

Na hodnocení úspěšnosti žáka, školy, celého ŠVP a práce učitelů nelze najít jednoduchý mechanizmus. Teprve další život žáka ukáže, do jaké míry se podařilo vytčených vzdělávacích cílů dosáhnout.

Struktura ŠVP umožňuje zaměřit se při evaluaci na očekávané výstupy jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Konkretizované výstupy (konkrétní dílčí aktivní dovednosti) jsou nastaveny tak, aby naplňovaly očekávané výstupy vzdělávacích oblastí a vedly tak k očekávanému efektu – vybavit žáka souborem znalostí, dovedností, návyků a postojů – tedy ke klíčovým kompetencím.

Pokud jsou tyto kompetence správně nastaveny, lze se při evaluaci na ně přímo zaměřit jako na hlavní předmět hodnocení úspěšnosti žáka v procesu vzdělávání.

Hodnocení a klasifikace žáka učitelem.

Toto hodnocení zaujímá v ŠVP klíčovou roli mezi všemi evaluačními činnostmi. V průběhu výchovně vzdělávacího procesu poskytuje učitel žákovi nezbytnou zpětnou

vazbu a pravdivý obraz o tom, s jakým úspěchem se mu daří dosahovat dílčích konkretizovaných výstupů, které vedou ke klíčovým kompetencím.

V hodnocení žáka neupřednostňuje ŠVP žádnou formu. Tak jako volba vhodných forem a metod výuky jsou i formy hodnocení plně v rukou učitele. Při výběru vhodné formy hodnocení by měl vyučující vždy zvážit její motivační dopad na žáka s ohledem na jeho individuální vlohy a vlastnosti.

Hlavním účelem hodnocení a klasifikace je motivace žáka a poskytnutí mu nezbytné zpětné vazby. Je žádoucí, aby si kvalitní zpětnou vazbu dovedli žáci brzy vytvářet i sami, a naučili se vlastnímu kritickému sebehodnocení a hodnocení svých spolužáků.

Pro tyto evaluační formy by měl vyučující vytvářet dostatečný prostor. Základem formálního hodnocení žáka je tradiční klasifikace v pětistupňové stupnici. Vyučující je povinen při ní dodržovat platné právní předpisy a vnitřní normy školy (školní řád). Souhrnné písemné slovní hodnocení může vyučující použít jen v souladu s platnými právními předpisy nebo jako doplněk ke klasifikaci.

Za neopominutelný princip hodnocení a klasifikace považuje ŠVP převahu pozitivní motivace.

a) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovědní, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti

a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné

nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

b) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření.

Převahu praktické činnosti mají v základní škole pracovní vyučování, praktika, základy techniky, domácí nauky.

Při klasifikaci v předmětech uvedených v s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně

uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomocí učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny,

materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a nářadí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

c) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova a zpěv, tělesná a sportovní výchova.

Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu

a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuální a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšině chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené

vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

d) Zásady klasifikace

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel výsledky práce objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani objektivnímu.

V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.

Přechází-li žák do jiné školy, zašle ředitel dosavadní školy škole, na niž žák přechází, dokumentaci o žákovi a záznam o jeho chování a prospěchu za neukončené klasifikační období.

e) Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové,...) kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Žák 2. až 5. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu, alespoň dvě známky za každé pololetí, z toho nejméně jednu za ústní zkoušení. Známky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období. Není přípustné ústně přezkušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období. Výjimku tvoří vědomosti nutné k zvládnutí zkoušené látky. Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky - současně se sdělováním známek žákům.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 25 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné,...). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo

rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost. Do katalogu jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření a další údaje o chování žáka, jeho pracovní aktivitě a činnosti ve škole.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřezkušuje.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období. Výsledná známka za klasifikační období musí odpovídat známkám, které žák získal a které byly sděleny rodičům.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu.

Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, zapíší učitelé příslušných předmětů číslicí výsledky celkové klasifikace do třídního výkazu a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.

Informace jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách nebo hovorových hodinách, na které jsou rodiče písemně zváni. Rodičům, kteří se nemohli dostavit na školou určený termín, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat. V případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30.10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také rodičům.

Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel výsledky práce objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani vnějšímu.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden, žáci nemusí dopisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací, účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotiti to, co umí, učitel klasifikuje jen probrané učivo, zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídě není přípustné, před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva, prověřování znalostí provádět až po dostatečném procvičení učiva.

Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu

hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

f) Klasifikace chování

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ni ředitel po projednání v pedagogické radě. Pokud třídní učitel tento postup nedodrží, mají možnost podat návrh na pedagogické radě i další vyučující. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád) včetně dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období).

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

g) Výchovná opatření

Výchovná opatření jsou pochvaly a jiná ocenění a kázeňská opatření.

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

ŠVP – Anglický jazyk

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka moderního cizího jazyka je zcela zásadním prvkem pro budoucí uplatnění jedince v silně globalizovaném světě. V souladu s nařízeními RVP ZV je zahájení povinné výuky cizího jazyka stanoveno nejpozději od 3. ročníku, a to s minimální časovou dotací 3 hodiny týdně. ŠVP Kostka na základě poptávky a využitelnosti nabízí jako první cizí jazyk angličtinu. Didaktika výuky je striktně založena na komunikativní metodě (Communicative Language Teaching). Absolutní prioritou je zpočátku porozumění slyšenému slovu (listening comprehension) a schopnost aktivně, byť s chybami, reagovat v běžných každodenních situacích. Gramatické struktury nejsou v tomto věku vysvětlovány teoreticky, nýbrž jsou žáky odvozovány implicitně prostřednictvím her (gamifikace), TPR (Total Physical Response), písniček, básniček a krátkých dramatizací.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Předmět Anglický jazyk vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Cizí jazyk RVP ZV. Předmět je zařazen od září 2015 již od 1.tř. - 1 hodina týdně, 2.tř.-2 hodiny, 3.tř. -2 hodiny, 4. tř. - 3hodiny, 5tř. - 3 hodiny.
Předmět je vyučován intenzivně ve 3., 4. a 5. ročníku, přičemž v každém z těchto ročníků je zachována časová dotace 3 hodiny týdně, což poskytuje dostatečný prostor pro pravidelný kontakt s cizojazyčným prostředím.

Učební osnovy: (3.–5. ročník)

Vzhledem k začátku výuky ve 3. ročníku představuje celé toto tříleté období jeden logicky provázaný a souvislý blok osvojování základů jazyka. Dochází zde k postupné, opatrné gradaci od čistě receptivních dovedností (poslech, čtení) k dovednostem produktivním (mluvení, psaní).

Tematické okruhy a učivo:

- **Reálie a konverzační témata:** Běžné pozdravy a loučení, představování sebe a druhých, číslovky (1–100), barvy, rodina a rodinní příslušníci, části lidského těla, oblečení, základní potraviny a nápoje, domácí i divoká zvířata, škola a školní pomůcky, volný čas a koníčky. Seznámení s kulturou a reáliemi anglicky mluvících zemí (svátky: Halloween, Christmas, St. Valentine, Easter).

- **Lexikální a gramatické struktury (osvojované implicitně):** Časování a použití slovesa "to be" (být) a "to have got" (mít). Přítomný čas prostý (pravidelné děje) a přítomný čas průběhový (děje probíhající právě teď) v jejich naprostém základu. Osobní a přivlastňovací zájmena. Tvoření jednoduché otázky a záporu. Základní předložky místa (in, on, under) a času. Tvoření pravidelného i vybraného nepravidelného množného čísla podstatných jmen.

- **Fonetika a pravopis:** Nácvik výslovnosti specifických anglických hlásek neexistujících v češtině (např. znělé a neznělé "th"), nácvik správné intonace oznamovací a tázací věty. Fixace vztahu mezi zvukovou (fonetickou) a grafickou podou slova, která je v angličtině značně nepravidelná.

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák s jistotou rozumí jednoduchým, pomalu a zřetelně pronášeným pokynům a otázkám učitele a dokáže na ně adekvátně reagovat (verbálně i neverbálně plněním pokynů).

- Žák plynule a s přijatelnou výslovností přečte nahlas krátký text obsahující pouze osvojenou slovní zásobu a prokáže jeho celkové porozumění (např. přiřazením správného obrázku k textu, odpovědí na otázku).

- Žák samostatně sestaví gramaticky i sémanticky správnou jednoduchou větu, položí otázku a utvoří zápor, a tyto struktury sebevědomě použije v řízeném dialogu na běžná konverzační témata.

- Žák napíše krátký, obsahově srozumitelný osobní vzkaz, pohlednici z prázdnin nebo jednoduchý strukturovaný popis své rodiny, zvířete a koníčků s využitím základní slovní zásoby a relativně správného pravopisu.

- Žák aktivně vyhledá v jednoduchém anglickém textu (v učebnici, časopise nebo na bezpečné webové stránce) konkrétní požadovanou informaci a zprostředkuje její smysl v mateřském jazyce.

ŠVP – Český jazyk a literatura

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Český jazyk a literatura představuje stěžejní a časově nejdotovanější vzdělávací obor v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Jeho primárním cílem je vybavit žáky komplexními kompetencemi potřebnými pro přesné, logické a gramaticky správné vyjadřování, pro hluboké porozumění psanému i mluvenému textu a pro budování celoživotního pozitivního vztahu ke čtenářství a k národní i světové kultuře. Výuka je organicky rozčleněna do tří vzájemně se prolínajících složek, které nelze vyučovat izolovaně: komunikační a slohové výchovy, jazykové výchovy a literární výchovy. Důraz je v souladu s revizí RVP ZV z roku 2024 kladen na čtenářskou a informační gramotnost, na schopnost kritického myšlení při práci s textovými informacemi a na zajištění plynulého, bezstresového přechodu od technického zvládnutí čtení k interpretaci a analýze literárního textu.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Předmět je vyučován plošně v celém prvním stupni s velmi silnou hodinovou dotací. Ta činí 9 hodin týdně v 1. a 2. ročníku, 8 hodin ve 3. ročníku a 7 hodin ve 4. a 5. ročníku. Tato masivní časová investice v počátečních ročnících přímo zohledňuje enormní náročnost nácviku prvopočátečního čtení a psaní a nutnost silné individualizace přístupu k jednotlivým žákům. Metodicky se prolínají analyticko-syntetické metody čtení s metodami genetickými, podle preferencí a schopností žáků.

Učební osnovy: 1. období (1.–3. ročník)

V tomto kritickém období je základním pedagogickým cílem bezpečné zvládnutí samotné techniky čtení (plynulost, správnost) a psaní (čitelnost, úprava) a postupná automatizace základních pravidel českého pravopisu, na kterých žák staví po zbytek studia.

Tematické okruhy a učivo:

- **Komunikační a slohová výchova:** Intenzivní rozvoj aktivní i pasivní slovní zásoby, schopnost srozumitelně vyjadřovat pocity a sdělovat zážitky. Tvorba a sestavení jednoduchého, logicky návazného vyprávění podle osnovy nebo obrázkové série. Osvojení základů psané korespondence a společenských konvencí v psaném projevu (pozdrav, přání, krátký vzkaz).

- **Jazyková výchova:** Porozumění zvukové stránce jazyka (hláska, písmeno, slabika, slovo, věta). Orientace ve významu slov (slova nadřazená, podřazená, souřadná, protikladná, mnohoznačná). Určování druhů vět podle postoje mluvčího (oznamovací, tázací, rozkazovací, přací) a patřičná intonace. Úvod do morfologie – rozpoznání základních slovních druhů. Pravopisná cvičení: tvrdé a měkké souhlásky, párové znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov, úvodní seznámení s vyjmenovanými slovy.

- **Literární výchova:** Společný i individuální poslech literárních textů, práce s drobnými formami (říkadla, hádanky, rozpočítadla, autorské i lidové pohádky). Budování čtenářských návyků – orientace v knize jako v médiu, práce s dětským oddělením v knihovně. Dramatizace jednoduchých příběhů podporující porozumění ději.

OVU (očekávané výstupy učení) – orientační úroveň pro 3. ročník:

- Žák čte plynule, technicky správně a především s prokazatelným porozuměním texty přiměřené jeho věku, přičemž dokáže rozlišit podstatné informace od zjevně nepodstatných detailů.

- Žák píše čitelně, plynule a úhledně, automaticky dodržuje základní hygienické návyky při psaní (správné sezení, úchop psacího náčiní).

- Žák spolehlivě uplatňuje při psaní základní pravidla pravopisu (zejména psaní i/í a y/ý po tvrdých a měkkých souhláskách, přesné označování délky samohlásek, psaní velkých písmen na začátku věty a ve známých vlastních jménech).
- Žák samostatně sestaví gramaticky a stylisticky správnou větu a krátký, smysluplně provázaný text na zadané téma.
- Žák intuitivně rozliší prózu a poezii, dokáže s patřičným výrazem zpaměti přednést krátkou básničku a s pomocí učitele formulovat své pocity a dojmy z přečtené knihy.

Učební osnovy: 2. období (4.–5. ročník)
V tomto období dochází ke změně paradigmatu: těžiště výuky se přesouvá z techniky nácviku na hlubší porozumění textu, na analytický pohled na strukturu jazyka a na výrazný rozvoj slohových dovedností a tvorby vlastních textů.
Tematické okruhy a učivo:

- **Komunikační a slohová výchova:** Komplexní popis (předmětu, zvířete, osoby, pracovního postupu), dynamické vyprávění, formální i neformální dopis, e-mail, informační zpráva, oznámení. Cílená práce s osnovou textu a členěním do odstavců. Komunikace v digitálním prostředí a dodržování základní etikety.
- **Jazyková výchova:** Nauka o slově a jeho stavbě (kořen, předpona, přípona, koncovka). Tvarosloví (podrobné skloňování podstatných a přídavných jmen podle vzorů, časování sloves, určování mluvnických kategorií). Skladba neboli syntax (vyhledávání základní skladební dvojice, rozlišování věty jednoduché a souvětí, vhodný výběr spojovacích výrazů). Prohloubení a automatizace znalosti vyjmenovaných slov a pravopisu koncovek.
- **Literární výchova:** Rozlišování složitějších literárních žánrů (pověst, báje, mýtus, bajka, komiks, dětská encyklopedie). Nácvik výrazného uměleckého čtení, schopnost stručné a výstižné reprodukce děje. Budování základní orientace v moderní i klasické literatuře pro děti a mládež.

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák analyticky čte přečtený text, spolehlivě určuje hlavní myšlenku (poselství), hledá v textu argumenty podporující určitá tvrzení a kriticky posuzuje důvěryhodnost a účel zdroje.
- Žák samostatně vytváří strukturované, logicky konzistentní a smysluplné slohové práce různých žánrů (vypravování s použitím přímé řeči, popis, zpráva), přičemž bedlivě dodržuje stylistickou i gramatickou správnost.
- Žák bezchybně vyhledává základní skladební dvojice, určuje slovní druhy a chápe jejich funkci v kontextu věty.
- Žák plně zautomatizovaně aplikuje pravidla pro psaní i/y v kořenech slov (vyjmenovaná a příbuzná slova), v koncovkách podstatných a přídavných jmen a ve shodě přísudku s podmětem.
- Žák s jistotou rozlišuje základní literární žánry, charakterizuje postavy díla a na základě vlastního čtenářského zážitku a kritického zhodnocení doporučí literární dílo svým vrstevníkům.

ŠVP – Člověk a jeho svět

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Člověk a jeho svět je vysoce komplexní a interdisciplinární vyučovací předmět, který organicky integruje poznatky z oblasti biologie, geografie, historie, fyziky, chemie a výchovy k občanství. Poskytuje žákům první ucelený, vědecky podložený obraz o přírodním a společenském prostředí, ve kterém žijí. Zásadní specifikum tohoto předmětu na prvním stupni spočívá v tom, že vzdělávací obsah samostatného oboru Výchova ke zdraví je v souladu s pravidly RVP ZV plně a nedílně implementován právě do této vzdělávací oblasti. Výuka nespočívá v pouhém předávání faktů, ale staví na heuristickém objevování, pozorování v přírodě, experimentování v terénu i ve třídě a na strukturovaných diskusích o celospolečenských i ekologických tématech.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Hodinová dotace předmětu roste úměrně s věkem a kognitivní kapacitou žáků, což umožňuje rozšiřovat probíraná témata od lokálních ke globálním: činí 2 hodiny týdně v 1. a 2. ročníku, 3 hodiny ve 3. ročníku a 4 hodiny ve 4. a 5. ročníku.

Učební osnovy: 1. období (1.–3. ročník)

Děti se primárně seznamují se svým bezprostředním okolím (škola, domov, obec) a pozorují základní, opakující se rytmy v přírodě. Učivo je silně spjato s jejich každodenní zkušeností.

Tematické okruhy a učivo:

- **Místo, kde žijeme:** Naše obec (architektura obce, škola a její okolí), orientace v obci podle význačných bodů. Cesta do školy a bezpečnost v silničním provozu (základy dopravní výchovy). Naše vlast (základní státní symboly ČR, hlavní město).
- **Lidé kolem nás:** Role rodiny a příbuzenské vztahy, rozmanitost lidských profesí a řemesel. Pravidla slušného společenského chování, asertivita, vzájemná pomoc a solidarita.
- **Rozmanitost přírody:** Střídání ročních období a s nimi bezprostředně spojené změny v přírodě. Rozlišování na živou a neživou přírodu. Pozorování a určování běžných druhů rostlin, hub a živočichů v bezprostředním okolí školy. Základní podmínky nezbytné pro existenci života (voda, vzduch, teplo, světlo).
- **Člověk a jeho zdraví (prvky Výchovy ke zdraví):** Poznávám své lidské tělo, zásady osobní a intimní hygieny, základy zdravé výživy a pitného režimu. Správný režim dne a střídání práce a odpočinku. Ochrana před běžnými nemocemi a úrazy.

OVU (očekávané výstupy učení) – orientační úroveň pro 3. ročník:

- Žák se bezpečně orientuje ve svém bydlišti a v prostorách školy, striktně dodržuje základní pravidla bezpečnosti v silničním provozu v roli chodce a cyklisty.
- Žák popíše vlastními slovy nezastupitelný význam rodiny a v každodenním styku respektuje a aplikuje základní pravidla společenského chování a slušnosti.
- Žák správně anatomicky pojmenuje hlavní části lidského těla a logicky zdůvodní význam základních hygienických návyků pro prevenci nemocí a udržení zdraví.
- Žák dlouhodobě pozoruje a popíše zjevné změny v přírodě během střídání ročních období a spolehlivě rozezná běžné, nejčastější druhy flóry a fauny ve svém okolí.
- Žák bystře rozezná nebezpečné situace ohrožující jeho zdraví a život (např. kontakt s neznámou látkou, oslovení cizí osobou, nález nebezpečného předmětu) a dokáže adekvátně reagovat a vyhledat pomoc dospělého.

Učební osnovy: 2. období (4.–5. ročník)
Prostorový i časový obzor žáků se rozšiřuje z lokálního na národní až globální měřítko. Výuka obsáhne celou Českou republiku, Evropu i planetu Zemi. V oblasti dějepisu se žáci seznamují se stěžejními pilíři národních dějin a budují si historické povědomí.
Tematické okruhy a učivo:

- **Místo, kde žijeme:** Pokročilá práce s mapou, buzolou a glóbusem. Česká republika – podrobnější geografie: povrch, vodstvo, počasí a podnebí, nerostné bohatství, průmysl a zemědělství. Seznámení se státy Evropy a světovými kontinenty.
- **Lidé a čas:** Orientace v historickém čase (století, letopočty). Významné dějinné epochy a klíčové osobnosti českých dějin (od nejstaršího osídlení, přes Přemyslovce, Karla IV., husitství, národní obrození až po moderní dějiny a vznik republiky). Tradiční zvyky, obyčeje a státní svátky.
- **Rozmanitost přírody:** Komplexní ekosystémy (les, louka, pole, rybník). Úvod do astronomie – vesmír a sluneční soustava. Důraz na ochranu životního prostředí, třídění odpadu, důsledky lidské činnosti a koncept udržitelného rozvoje.
- **Člověk a jeho zdraví (komplexní Výchova ke zdraví):** Stavba a primární funkce jednotlivých orgánových soustav (trávicí, dýchací, oběhová, nervová). Poskytnutí první pomoci při drobných úrazech (popáleniny, krvácení). Primární prevence závislostí (alkohol, tabák, digitální technologie), zdravý životní styl a pochopení rizik v online prostředí.

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák se plynule a samostatně orientuje na fyzické i politické mapě České republiky i Evropy, určí světové strany a lokalizuje významná města, pohoří a řeky ČR.
- Žák chronologicky seřadí a charakterizuje klíčové události a osobnosti českých dějin a dokáže s porozuměním objasnit jejich význam a odkaz pro naši současnost.
- Žák vysvětlí vzájemné potravní a existenční vazby organismů ve vybraných ekosystémech a navrhne reálné, praktické kroky, jimiž může on sám osobně přispět k ochraně přírody a klimatu.
- Žák popíše základní anatomické a fyziologické fungování lidského těla, prokáže schopnost poskytnout jednoduchou, leč účinnou první pomoc při poranění a argumentačně obhájí zásady zdravého životního stylu včetně vyvážené výživy a dostatku pohybu.
- Žák kriticky posuzuje přijímané informace o zdraví a bezpečnosti, rozpozná rizika spojená se zneužíváním návykových látek a léků a osvojí si asertivní techniky odmítnutí.

ŠVP – Člověk a svět práce

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Člověk a svět práce je navržen tak, aby postihoval široké a praktické spektrum pracovních činností a technologií, které vedou k brzkému osvojení základních pracovních a sebeobslužných dovedností. Rozvíjí u dětí manuální zručnost, koordinaci oka a ruky (jemnou motoriku) a buduje od raného věku zdravý, respektující vztah k lidské práci a jejím produktům. Žáci se postupně učí plánovat své pracovní postupy, hospodárně nakládat s různými druhy přírodních i syntetických materiálů, striktně respektovat zásady bezpečnosti práce a kriticky, ale objektivně hodnotit kvalitu a funkčnost svého finálního produktu.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Předmět je vyučován s pravidelnou dotací 1 hodina týdně kontinuálně v 1. až 5. ročníku. Výuka probíhá podle typu činnosti v běžných kmenových třídách, ve specializovaných školních dílnách nebo venku na školním pozemku a zahradě, čímž je zaručeno silné sepětí probírané teorie s bezprostřední praktickou realizací v reálném prostředí.

Učební osnovy: 1. období (1.–3. ročník)

V prvním období se výuka zaměřuje na elementární manipulaci s nástroji, na procvičování hrubé i jemné motoriky prstů, na organizaci vlastního pracovního místa a na experimentální objevování fyzikálních vlastností běžných materiálů.

Tematické okruhy a učivo:

- **Práce s drobným a tvárným materiálem:** Techniky zpracování papíru a kartonu (trhání, přesné stříhání, lepení, skládání origami). Sestavování funkčních modelů z konstrukčních stavebnic (Lego, Merkur) dle předlohy i vlastní fantazie. Práce s textilem a provázky (jednoduché vázání uzlů, provlékání, prošívání).
- **Pěstitelské práce v interiéru:** Pravidelná péče o nenáročné pokojové rostliny, sledování a dokumentace klíčení semen (např. řeřicha, fazole), správná příprava půdního substrátu v květináči.
- **Příprava pokrmů (základy studené kuchyně):** Přísná hygiena při přípravě stravy a mytí rukou, jednoduchá úprava ovoce a zeleniny bez použití tepla, estetika stolování a používání příborů.

OVU (očekávané výstupy učení) – orientační úroveň pro 3. ročník:

- Žák naprosto bezpečně, bez rizika zranění zachází se základními ručními nástroji (nůžky, lepidlo, modelovací nožík) a automaticky udržuje pořádek a čistotu na svém pracovním místě.
- Žák samostatně sestaví z dostupné stavebnice jednoduchý trojrozměrný model podle obrázkového návodu nebo podle vlastní funkční fantazie.
- Žák správně pojmenuje a prakticky předvede základní úkony spojené s péčí o nenáročnou pokojovou rostlinu (zalévání, rosení, odstraňování suchých listů).
- Žák provede jednoduché úkony v rámci studené kuchyně (např. čistě namázne pečivo pomazánkou, omyje a bezpečně nakrájí měkkou zeleninu příborovým nožem).
- Žák popíše materiály, se kterými pravidelně pracuje (papír, plast, dřevo, textil), a hmatem i zrakem určí jejich základní vlastnosti (tvrdost, ohebnost, nasákavost, křehkost).

Učební osnovy: 2. období (4.–5. ročník)

Učivo se posouvá k podstatně náročnějším řemeslným technikám zpracování, k přesnému technickému měření, k fyzicky náročnějšímu pěstování na venkovním školním pozemku a k seznámení se s fungováním základních technických a elektronických zařízení v domácnosti.

Tematické okruhy a učivo:

- **Konstrukční činnosti a práce s pevným materiálem:** Zpracování dřeva, plastu a měkkého kovu ve školní dílně (řezání pilkou, pilování, broušení smirkovým papírem). Spojování materiálů (zatloukání hřebíků, šroubování vrutů, drátování). Montáž a demontáž složitějších stavebnic demonstrujících fyzikální principy (ozubené převody, páky, kladky).
- **Pěstitelské práce v exteriéru:** Skupinová i individuální práce na školním pozemku (rytí záhonu, setí, sázení, pravidelné pletí plevele, zálivka, sklizeň plodin). Pochopení významu organických hnojiv, principy a praxe kompostování bioodpadu.
- **Provoz a údržba domácnosti:** Bezpečná obsluha jednoduchých domácích elektrospotřebičů, čtení a porozumění uživatelským návodům k obsluze. Tepelná úprava pokrmů (vaření, pečení), sestavení a sepsání jednoduchého, srozumitelného kuchařského receptu. Drobná údržba oděvů a textilu (zauzlíkování nitě, přišití upadlého knoflíku, jednoduchý steh).

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák přečte a dekóduje jednoduchý technický výkres nebo náčrt a podle něj zcela samostatně zhotoví výrobek z odpovídajícího materiálu, přičemž adekvátně používá vhodné ruční nástroje a pomůcky pro měření.
- Žák si předem logicky naplánuje svůj pracovní postup, racionálně a ekonomicky využívá svěřený materiál a aktivně minimalizuje vznik odpadu, který následně roztřídí.
- Žák vlastní péčí vypěstuje ze semene nebo malé sazenice rostlinu na venkovním školním záhonu, provádí pletí a okopávání a svými slovy vysvětlí agronomický význam jednotlivých pěstitelských úkonů.
- Žák bezpečně, pod dozorem, obsluhuje běžné domácí elektrospotřebiče určené pro jeho věkovou kategorii a erudovaně vysvětlí zásady prevence úrazu elektrickým proudem a vzniku požáru.
- Žák prokáže míru samostatnosti tím, že provede základní opravu vlastního textilu (např. přišití knoflíku dvoudírkového či čtyřdírkového) a zhotoví jednoduchý teplý pokrm (např. uvaří čaj, pudink, míchaná vejce) s bezpodmínečným dodržením všech hygienických i bezpečnostních norem.

ŠVP – Informatika

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Vzhledem k turbulentnímu rozvoji technologií a v přísném souladu s masivní revizí RVP ZV v oblasti informatiky (schválenou v roce 2021) je vzdělávací obsah tohoto předmětu zcela transformován. Dochází k radikálnímu přesunu od pouhé výuky běžné uživatelské práce s počítačem (psaní textů, malování) směrem k hlubokému rozvoji informatického a výpočetního myšlení, algoritmizace a k porozumění vnitřnímu fungování digitálních systémů a sítí. Předmět je exaktně koncipován tak, aby žáci dokázali digitální technologie nejen pasivně a konzumně využívat, ale aby rozuměli základním principům, jakými se informace v kyberprostoru zpracovávají, kódují a

přenášejí. Neméně důležitým pilířem je schopnost kriticky, eticky a především bezpečně v digitálním světě fungovat a tvořit.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Informatika je v ŠVP Kostka formálně vyučována jako samostatný předmět až ve 4. a 5. ročníku, a to s dotací 1 hodina týdně pro každý z těchto ročníků. Tato struktura respektuje fakt, že nezbytná uživatelská průprava a elementární práce s technologiemi probíhá v nižších ročnících průběžně a přirozeně v rámci mezipředmětových vztahů a digitální gramotnosti (zejména při využívání tabletů v předmětech Matematika a Umění).

Učební osnovy: (4.–5. ročník)

Tematické okruhy a učivo (dle revize 2021):

- **Data, informace a modelování reálného světa:** Sběr dat z okolí, třídění a různé druhy kódování informací. Grafické znázornění zjištěných informací k usnadnění jejich pochopení (tvorba myšlenkových map, konstrukce jednoduchých grafů v aplikacích). Pochopení principu záznamu zvuku, obrazu a textu v digitální, binární podobě.

- **Algoritmizace a základy programování:** Chápání problému jako posloupnosti kroků, seznámení se základními příkazy. Návrh, tvorba a především ladění (debugging) jednoduchých algoritmů ve vizuálních, blokových programovacích prostředích (např. Scratch, Code.org). Využití cyklů (opakování) a větvení (podmínky). Krokování programu a logické hledání chyb v kódu. Použití programovatelných robotických hraček (např. Bee-Bot, Ozobot) pro pochopení vztahu softwaru a hardwaru.

- **Informační systémy a kybernetická bezpečnost:** Zásady pokročilé a efektivní práce s internetovým vyhledávačem, kritické posuzování důvěryhodnosti a pravdivosti zdrojů. Vytváření silných a bezpečných hesel, pochopení pojmu digitální stopa, ochrana soukromí a osobních dat, základy autorských práv na internetu. Bezpečná a etická online komunikace.

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák samostatně sestaví podle zadaných kritérií jednoduchý, funkční program v blokovém programovacím jazyce, který efektivně využívá základní příkazy, cykly (opakování děje) a jednoduché logické podmínky (když-tak).

- Žák analyzuje jednoduchý reálný problém, dekomponuje jej (rozdělí na menší, zvládnutelné dílčí kroky) a navrhne logický algoritmus k jeho úspěšnému řešení, který posléze ověří.

- Žák strukturovaně sbírá a zaznamenává data z reálného světa (např. výsledky dotazníkového šetření oblíbenosti zvířat ve třídě) a samostatně je převede do vizuálně srozumitelné digitální formy (např. do elektronické tabulky či koláčového grafu).

- Žák prokáže schopnost vysoce bezpečného pohybu v celosvětové síti internet, aktivně chrání své osobní údaje a hesla, a fundovaně vysvětlí pojem kyberšikana i celoživotní rizika spojená se zanecháváním trvalé digitální stopy.

- Žák proaktivně využívá různé vyhledávače ke zjištění konkrétních, ověřených informací, kriticky porovnává výsledky vyhledávání z několika různých zdrojů a učí se odlišovat vědecká fakta od zjevně nepravdivých, manipulativních zpráv a reklam.

ŠVP – Matematika a její aplikace

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Matematika je na prvním stupni v ŠVP Kostka koncipována nejen jako exaktní věda o číslech, ale především jako nezbytný a mocný nástroj pro orientaci v reálném světě a pro osvojení si algoritmického, deduktivního a logického myšlení. Výuka je založena na konstruktivistickém přístupu; vede žáky od raných konkrétních manipulativních činností s reálnými předměty a modely přes vizualizaci až k abstraktnímu uvažování. Důraz je systematicky kladen na formulaci vlastních hypotéz, na diskusi nad různými postupy řešení téhož problému a na aplikaci matematiky v reálných slovních úlohách z každodenního života dětí. Výrazně je také akcentováno budování prostorové představivosti (prostřednictvím 3D geometrie) a osvojování si základů finanční gramotnosti, což je v moderní společnosti nezbytné.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Hodinová dotace je stanovena na 4 hodiny týdně v 1. ročníku (kdy se žáci teprve seznamují s konceptem čísla) a posléze je stabilizována na 5 hodin týdně ve 2. až 5. ročníku. Tento prostor umožňuje dostatek času pro induktivní vyvozování pravidel samotnými žáky bez nutnosti frontálního memorování.

Učební osnovy: 1. období (1.–3. ročník)

Důraz je v těchto ročnících položen na bezpečnou orientaci v oboru přirozených čísel do 1 000, na pochopení samotného principu základních aritmetických operací a na praktickou vizualizaci geometrických pojmů v rovině i prostoru.

Tematické okruhy a učivo:

- **Číslo a početní operace:** Počítání po jedné, po desítkách, stovkách až do 1 000. Hluboké pochopení operací sčítání a odčítání, objevování principu násobení (jako opakovaného sčítání) a dělení (rozdělování na části), dokonalé osvojení malé násobilky. Odhady výsledků před samotným výpočtem. Úvod do zlomků v reálném, hmatatelném kontextu (půl jablka, čtvrt koláče).

- **Závislosti, vztahy a práce s daty:** Zápis nasbíraných dat do jednoduchých tabulek. Orientace v čase (práce s kalendářem, určování času na ručičkových i digitálních hodinách). Práce s jednotkami délky, hmotnosti a objemu. Základy finanční gramotnosti – poznávání a manipulace s českými mincemi a bankovkami.

- **Geometrie v rovině a v prostoru:** Základní útvary: bod, úsečka, přímka. Rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh) a identifikace prostorových těles v okolí (krychle, kvádr, koule, válec). Technika rýsování a kreslení úseček pomocí pravítka.

OVU (očekávané výstupy učení) – orientační úroveň pro 3. ročník:

- Žák sčítá a odčítá čísla do 1 000 zpaměti i pomocí písemných algoritmů a bezpečně, automatizovaně ovládá spoje násobení a dělení v oboru násobilek do 100.

- Žák analyzuje a úspěšně řeší jednoduché slovní úlohy reflektující praktické situace z jeho života, včetně provedení základních výpočtů s penězi v simulovaném obchodě.

- Žák logicky odhaduje a následně reálně měří délku a hmotnost předmětů, přičemž adekvátně vybírá vhodné měřicí nástroje (pravítko, metr, váha) a jednotky.

- Žák čistě a přesně narýsuje úsečku dané délky, identifikuje základní rovinné obrazce a prostorová tělesa ve svém bezprostředním okolí a popíše jejich základní vlastnosti.

- Žák čte a interpretuje údaje z jednoduchých sloupcových grafů a tabulek a dokáže na základě nich správně odpovědět na kladené otázky.

Učební osnovy: 2. období (4.–5. ročník)
V tomto navazujícím období žáci výrazně rozšiřují číselný obor, učí se složitějším algoritmizovaným postupům, seznámí se se zlomky a desetinnými čísly a znatelně prohlubují své abstraktní uvažování a geometrické rýsovací schopnosti.
Tematické okruhy a učivo:

- **Číslo a početní operace:** Orientace v oboru přirozených čísel do 1 000 000 i za jeho hranicemi. Zvládnutí písemných algoritmů (násobení dvojciferným dělitelem, dělení jedno- a dvojciferným dělitelem se zbytkem i beze zbytku). Práce se zlomky (zlomek jako část celku, porovnávání zlomků se stejným jmenovatelem), seznámení s desetinným číslem a jeho významem. Zaokrouhlování čísel.

- **Závislosti, vztahy a práce s daty:** Analýza a řešení složených slovních úloh s více kroky, přímá úměra v praxi. Převody jednotek délky, hmotnosti a času. Čtení a zpracování dat z jízdních řádů, složitějších kruhových diagramů a ceníků. Rozšířená finanční gramotnost (pojmy jako příjem, výdej, osobní rozpočet, úspory, rizika zadlužení).

- **Geometrie v rovině a v prostoru:** Konstrukce a rýsování vzájemné polohy přímek (rovnoběžky, kolmice), kružnice, úhlu. Výpočet obvodu a obsahu čtverce a obdélníku s aplikací v praxi (např. nákup koberce do pokoje). Skládání a analýza sítě krychle a kvádru. Práce s osově souměrnými útvary.

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák plynule provádí početní operace v oboru velkých čísel s využitím standardních algoritmů i rychlých odhadů pro okamžitou kontrolu reálnosti a správnosti získaného výsledku.

- Žák samostatně analyzuje a řeší složitější, více krocích slovní úlohy, matematizuje reálnou situaci a logicky obhajuje jím zvolený postup řešení.

- Žák funkčně používá pojmy zlomku a desetinného čísla při řešení běžných praktických úloh (např. v kontextu měření objemu kapalin nebo kalkulací s penězi).

- Žák narýsuje přesně a čistě rovinné útvary podle komplexního zadání (sestrojí kolmici, rovnoběžku, kružnici pomocí kružítka a trojúhelníku s ryskou), vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce ve správných jednotkách.

- Žák navrhne a spočítá jednoduchý rodinný nebo osobní rozpočet na dané období, zhodnotí finanční výhodnost určitého nákupu nebo akční nabídky a chápe hodnotu peněz.

ŠVP – Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu
Osobnostní a sociální výchova (OSV) představuje zásadní inovaci v ŠVP Kostka, kde plně nahrazuje původní, úzce profilovaný vyučovací předmět Komunikační dovednosti. Tento transformativní krok reflektuje aktuální pedagogickou potřebu holistického rozvoje žáka. Komunikační kompetence totiž tvoří pouze jednu, byť zcela klíčovou, část širšího rámce osobnostního zrání a emoční inteligence. Koncepce předmětu, jeho struktura i didaktické principy striktně a systematicky čerpají z ověřené metodiky portálu osvdoskol.cz. Předmět analyticky pokrývá tři základní, vzájemně se podmiňující pilíře: osobnostní rozvoj, sociální rozvoj a morální rozvoj.
Zatímco RVP ZV standardně definuje Osobnostní a sociální výchovu pouze jako průřezové téma, které se má implicitně prolínat ostatními předměty, ŠVP Kostka tento obsah povyšuje na samostatný

a plnohodnotný vyučovací předmět. Důvodem je zajištění garantovaného a bezpečného prostoru pro sebepoznání dětí, cílený trénink seberegulace, budování zdravých a odolných mezilidských vztahů a efektivní primární prevenci rizikového chování (šikana, kyberšikana, závislosti). Výuka je primárně vedena zážitkovou formou; učitel zde ustupuje z role zprostředkovatele faktů do role facilitátora. Hojně je využíván komunitní kruh, modelové situace, hraní rolí (role-play), případové studie a hluboké reflektivní diskuse, které pomáhají žákům internalizovat morální hodnoty.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Předmět je vyučován jako samostatný, a to s pevnou časovou dotací 1 hodina týdně kontinuálně od 1. do 5. ročníku. Toto stabilní a nepřerušené ukotvení v rozvrhu zajišťuje dlouhodobý, systematický a věku přiměřený rozvoj postojů a sociálních dovedností žáků, což by při pouhé integraci do jiných předmětů nebylo možné s takovou efektivitou zaručit.

Učební osnovy: 1. období (1.–3. ročník)

V raném školním věku je těžiště výuky položeno na plynulou adaptaci dítěte na strukturované školní prostředí, na identifikaci a zvládání vlastních emocí a na fixaci základních pravidel soužití v dětském kolektivu. Zásadní je budování pocitu ontologického bezpečí.

Tematické okruhy a učivo (využívající metodiku osvdoskol.cz):

- **Osobnostní rozvoj:** Sebepoznání – kdo jsem já, zkoumání vlastních silných a slabých stránek s důrazem na sebepřijetí. Identifikace, diferenciace a pojmenování základních emocí (radost, smutek, hněv, strach, překvapení). Základy psychohygieny a dětské relaxace (jak fyziologicky i psychicky zvládat napětí a únavu).
- **Sociální rozvoj:** Pravidla efektivní a ohleduplné komunikace v komunitním kruhu (aktivní naslouchání, umění nepřerušovat mluvčího). Proces začlenění do skupiny a překonávání bariér. Mechanismy navazování přátelství. Kooperace a synergie při práci ve dvojici a malé skupině.
- **Morální rozvoj:** Přijetí zodpovědnosti za své věci, školní pomůcky a vlastní činy. Rozlišování spravedlivého a nespravedlivého chování v běžných denních situacích. Tvorba a respektování pravidel třídy, vnímání třídy jako funkčního mikrosvěta.

OVU (očekávané výstupy učení) – orientační úroveň pro 3. ročník:

- Žák dokáže adekvátně verbálně i neverbálně vyjádřit své aktuální emoční rozpoložení a správně pojmenovat základní emoce u sebe i u druhých lidí, čímž prokazuje počátky empatie.
- Žák spolehlivě aplikuje základní techniky aktivního naslouchání při rozhovoru se spolužákem i učitelem a udržuje oční kontakt.
- Žák efektivně spolupracuje ve dvojici nebo malé skupině na zadaném úkolu, dokáže se rozdělit o materiály, nesnaží se dominovat na úkor ostatních a dodržuje dohodnutá pravidla hry.
- Žák projevuje přirozený respekt k odlišnostem mezi spolužáky (fyzickým, kognitivním i kulturním) a v modelové konfliktní situaci prokáže schopnost se upřímně omluvit a omluvu druhého přijmout.
- Žák bystře rozezná situace porušující spravedlnost a férovost ve třídě a dokáže o těchto situacích otevřeně a bez strachu hovořit s facilitátorem.

Učební osnovy: 2. období (4.–5. ročník)

Ve druhém období dochází k posunu kognitivních schopností žáků, což umožňuje nasměrovat výuku k náročnějším formám sebereflexe, k analýze a řešení komplexních mezilidských konfliktů, k nácviku asertivity a k upevňování pevných hodnotových postojů odolných vůči vnějším tlakům.

Tematické okruhy a učivo (využívající metodiku osvdoskol.cz):

- **Osobnostní rozvoj:** Pokročilá seberegulace (techniky zvládání hněvu, frustrace, distresu, zvládání trémy před veřejným vystoupením). Kreativita v řešení problémů, divergentní myšlení, hledání alternativních řešení. Nastavování reálných osobních cílů a objektivní hodnocení vlastního pokroku.
- **Sociální rozvoj:** Nácvik asertivní komunikace (jak slušně, ale pevně říci „ne“, jak vyjádřit nesouhlas bez sklouznutí k agresi nebo pasivitě). Empatie a kognitivní porozumění motivům chování druhých osob. Skupinová dynamika, role jedince v týmu (lídr, tvůrce, realizátor). Řešení mezilidských konfliktů metodou win-win. Reflexe mediálních vlivů na sociální interakce.
- **Morální rozvoj:** Diskuze nad morálními dilematy přiměřenými věku. Základní lidská práva a s nimi spojené povinnosti. Identifikace a prevence šikany, kyberšikany a sociálního vyloučení. Globální souvislosti lokálního chování (solidarita, dobrovolnictví, charita).

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák vědomě a samostatně používá osvojené techniky seberegulace v psychicky náročných situacích (např. při konfliktu se spolužákem, při neúspěchu ve hře nebo při stresu ze zkoušení).
- Žák asertivně a s plným respektem k partnerovi v diskusi formuluje své názory, logicky obhajuje svá stanoviska a konstruktivně, bez projevů hostility reaguje na kritiku zvenčí.
- Žák hloubkově analyzuje příčiny vzniklých konfliktů v dětském kolektivu a samostatně navrhuje funkční, spravedlivé strategie jejich nenásilného řešení.
- Žák bezpečně rozpozná počáteční i rozvinuté projevy manipulace, šikany nebo kyberšikany u sebe i u druhých a přesně ví, jak a kde v takovém případě vyhledat účinnou pomoc.
- Žák demonstruje vysokou schopnost empatie v inscenovaných modelových situacích a kriticky reflektuje, jak jeho vlastní jednání a slovní projev ovlivňují psychosociální klima celé skupiny.

ŠVP – Tělesná výchova

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Tělesná výchova beze zbytku naplňuje vzdělávací obsah široké oblasti Člověk a zdraví. Fundamentálním cílem tohoto předmětu v kontextu dnešní doby je kompenzovat převažující sedavý způsob života dětí, systematicky rozvíjet jejich hrubou i jemnou motoriku, obratnost, rychlost a vytrvalost. Předmět má v žácích trvale ukotvit vnitřní potřebu celoživotní pohybové aktivity jakožto nedílné součásti zdravého životního stylu. Z hlediska sociálního rozvoje je Tělesná výchova nezastupitelným nositelem morálních hodnot, jako je fair play, schopnost podřídit se týmové strategii, spolupráce a respektování daných pravidel hry. Významným specifikem je plnění požadavku RVP ZV, podle něhož se na prvním stupni realizuje základní výuka plavání v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin, přičemž hlavním cílem je adaptace na vodní prostředí a prevence tonutí. O konkrétním zařazení plaveckého výcviku do příslušných ročníků rozhoduje ředitel školy podle aktuálních logistických možností.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Dotace pro Tělesnou výchovu je stanovena ve všech ročnících na fixní minimum 2 hodiny týdně. Výuka je dle klimatických podmínek realizována v dobře vybavené školní tělocvičně, na přilehlých venkovních sportovištích, v okolní přírodě a ve smluvním plaveckém bazénu.

Učební osnovy: 1. období (1.–3. ročník)

V mladším školním věku je zaměření orientováno na radost ze spontánního pohybu, na nácvik základní lokomoce, koordinaci, obratnost, manipulaci s lehkým náčiním a pochopení nutnosti dodržovat bezpečnostní pravidla při sportu. Plavecký výcvik je z bezpečnostních i fyziologických důvodů zpravidla zařazován právě v tomto období.

Tematické okruhy a učivo:

- **Základní tělesná lokomoce a gymnastika:** Nácvik a fixace správného držení těla jako prevence vertebrogenních poruch. Technika chůze, běhu, skoků a lezení. Gymnastické prvky: kotoul vpřed, plynulý přeskok přes nízké překážky, rovnovážná cvičení na lavičce či kladině.
- **Sportovní hry a manipulace:** Házení a chytání míčů různých velikostí a hmotností, drobné pohybové a postřehové hry, štafetové soutěže družstev. Rozvoj orientace a prostorového vnímání v tělocvičně.
- **Plavání (celkem 40 hodin):** Zásadní adaptace na vodní prostředí a odbourání strachu z vody. Splývání na břiše i na zádech, nácvik výdechu do vody, osvojení si základů plaveckého způsobu prsa a kraul, prvky záchrany tonoucího.
- **Turistika a pobyt v přírodě:** Vycházky a chůze v členitém terénu, orientace v přírodě, adekvátní oblékání a obouvání úměrné aktuálnímu počasí.

OVU (očekávané výstupy učení) – orientační úroveň pro 3. ročník:

- Žák provádí technicky správně základní lokomoční pohyby, s jistotou zvládá gymnastický kotoul vpřed a udrží stabilní rovnováhu na nízké překážce či lavičce.
- Žák chytí obouručně letící míč a cíleně, s dostatečnou razancí jím hodí na statický cíl nebo pohybujícímu se spoluhráči.
- Žák prokáže bazální plavecké dovednosti (s jistotou splývá, potopí hlavu s výdechem do vody a uplave s libovolným, i modifikovaným plaveckým stylem bezpečně stanovenou vzdálenost bez dotyku dna).
- Žák úzkostlivě dodržuje pravidla bezpečnosti při všech pohybových činnostech v tělocvičně i v přírodě a bez odmluv respektuje pokyny vyučujícího.
- Žák se s nadšením a aktivně zapojuje do pohybových her, tlumí svůj egocentrismus a akceptuje výhru i prohru v přísném duchu fair play.

Učební osnovy: 2. období (4.–5. ročník)

U starších žáků dochází k přesunu pozornosti k cílenému rozvoji specifických sportovních a atletických dovedností, k budování dlouhodobé kardiovaskulární vytrvalosti, k rozvoji taktického myšlení v kolektivních sportovních hrách a k objektivnímu měření vlastních osobních výkonů a jejich zlepšování.

Tematické okruhy a učivo:

- **Atletika:** Nácvik techniky nízkého startu, sprinterský běh na krátkou vzdálenost, vytrvalostní běh v přírodním terénu s rozložením sil, skok do dálky z rozběhu, hod kriketovým míčkem do dálky s rozběhem.

- **Sportovní hry:** Osvojení si pravidel a základů techniky velkých míčových her (vybíjená, basketbal, florbal, fotbal, případně volejbal). Nácvik herních činností jednotlivce: přihrávka, střelba, vedení míče, osobní obrana, rychlý protiútok.
- **Gymnastika:** Sestavování a cvičení plynulých sestav prostných cvičení, kotoul vzad, stoj na lopatkách (svíčka), základní cvičení na dostupném nářadí (přeskok přes švédskou bednu, cvičení na hrazdě, kruzích).
- **Hygiena a bezpečnost ve sportu:** Význam a metodika správného zahřátí organismu před výkonem a statického strečinku po výkonu. Poskytnutí první pomoci při typickém sportovním úrazu (odřeniny, naraženiny, podvrtnutí kloubu).

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák zcela samostatně, bez asistence učitele, provede a předvede předepsaný komplex cviků pro zahřátí, rozcvičení a protažení hlavních svalových skupin.
- Žák správně aplikuje naučené základní techniky z atletiky (skok do dálky, běh na krátkou trať, hod do dálky) a dlouhodobě usiluje o prokazatelné zlepšování vlastního fyzického výkonu.
- Žák se bezpečně orientuje v základních pravidlech vybraných sportovních her, zodpovědně zastává v týmu určitou herní roli a vědomě uplatňuje dohodnuté taktické prvky (přihrávka lépe postavenému hráči).
- Žák plynule provede jednoduchou, ale estetickou gymnastickou sestavu obsahující kotoul vpřed i vzad a začlení do ní cviky a prvky na nářadí.
- Žák realisticky zhodnotí své aktuální fyzické předpoklady, rozpozná blížící se únavu nebo vyčerpání organismu a chová se tak zodpovědně, aby předcházel zraněním sebe i druhých.

ŠVP – Umění

Koncepce a charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Umění představuje vysoce inovativní syntézu tradičních oborů hudební a výtvarné výchovy, které jsou standardně definovány v RVP ZV jako samostatné disciplíny spadající do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Hlavním motivem této integrace je snaha poskytnout žákům celostní vnímání estetiky, rozvíjet jejich kreativitu prostřednictvím multimediálních a multismyslových podnětů a odstraňovat umělé bariéry mezi vizuálním a auditivním projevem. Předmět klade mimořádný důraz na tvůrčí svobodu, rozvoj fantazie a emocionální inteligence. Žáci jsou soustavně vedeni k aktivnímu zapojení do kulturního života, k reflexi uměleckých děl a k vlastní produkci, jež často kombinuje zvuk, barvu a pohyb. Specifický důraz je kladen na zprostředkování reálných, formativních zážitků, jako je například poslech živé hry na tradiční i netradiční hudební nástroje, či participace v rozsáhlejších vizuálních projektech, kdy auditivní podněty slouží jako inspirace pro vizuální tvorbu a naopak, což prokazatelně stimuluje kreativní centra v mozku vyvíjejícího se dítěte a dochází k hluboké synergii.

Časová dotace a didaktické uspořádání

Předmět Umění je vyučován ve všech ročnících prvního stupně základní školy s odstupňovanou časovou dotací. Pro první období, zahrnující 1. až 3. ročník, je vyhrazena časová dotace 2 hodiny týdně. Pro druhé období, tedy 4. a 5. ročník, je časová dotace signifikantně zvýšena na 3 hodiny týdně. Toto navýšení umožňuje realizaci komplexnějších, časově náročnějších uměleckých projektů,

exkurzí za uměním a hlubší integraci umělecko-historického kontextu do praktické výuky. Výuka probíhá nejen v kmenových třídách, ale i v exteriéru a v rámci návštěv kulturních institucí.

Učební osnovy: 1. období (1.–3. ročník)

V prvním období je výuka primárně zaměřena na elementární objevování světa barev, tvarů, zvuků a rytmů. Učivo je cyklicky uspořádáno a rozšiřováno v souladu s kognitivním a motorickým zráním žáků. Důraz spočívá v odstraňování ostychu z vlastního projevu a budování radosti z tvorby a posilování vlastní imaginace.

Tematické okruhy a učivo:

- **Vizuální a auditivní objevování:** Pozorování přírody, urbánního okolí a detailů každodenních předmětů. Hra se zvukem a barvou jako základními stavebními kameny exprese. Zařazování zvukových her, poslech dětské hudby a vnímání rytmu přírody.
- **Základy hudební produkce a rytmizace:** Vokální činnosti zahrnující zpěv lidových i umělých písní, základy správné intonace a dechová cvičení. Rytmická cvičení s využitím hry na tělo (body percussion) a nástrojů Orffova instrumentáře.
- **Plošná a prostorová tvorba:** Kresba a malba s využitím rozmanitých médií (tempera, vodové barvy, suchý a mastný pastel, uhel). Práce s papírem, trhání, muchlání, modelování z hlíny a plastelíny. Vizuální reflexe hudebních ukázek, například malování podle rytmu a nálady poslouchané skladby.
- **Aktivní percepce umění:** Poslech klasické hudby přizpůsobené věku dětí a identifikace základních hudebních nástrojů na základě jejich charakteristického zabarvení (tembru). Prohlížení kvalitních knižních ilustrací a návštěva lokálních galerijních výstav.

OVU (očekávané výstupy učení) – orientační úroveň pro 3. ročník:

- Žák s jistotou identifikuje, pojmenuje a míchá základní barvy, rozeznává tvary a prostorové vztahy a tyto poznatky záměrně využívá ve vlastní výtvarné tvorbě. Žák pracuje s vlastní imaginací a interpretací vlastních prožitků a prožitých situací.
- Žák zazpívá intonačně čistě a rytmicky přesně jednoduchou píseň v přiměřené hlasové poloze, adekvátně dýchá a tvoří tón bez zbytečného napětí.
- Žák vizuálně vyjádří náladu, dynamiku a charakter slyšené hudby s využitím odpovídajících výtvarných prostředků (např. volba teplých/studených barev, dynamických linií).
- Žák se aktivně podílí na společném uměleckém projektu, respektuje umělecký projev svých spolužáků a dokáže elementárně sdělit své dojmy z poslouchaného nebo zhlédnutého díla.
- Žák rozezná podle sluchu vybrané hudební nástroje (např. klavír, housle, flétnu) a vlastními slovy popíše, jaké emoce v něm jejich zvuk vyvolává.

Učební osnovy: 2. období (4.–5. ročník)

Ve druhém období se výrazně rozšiřuje instrumentální a technická vybavenost žáků. Zvýšená hodinová dotace 3 hodiny týdně představuje klíčový faktor pro propojování komplexních témat, přesahy do jiných předmětů a realizaci dlouhodobé projektové výuky, která simuluje reálný tvůrčí proces umělce. Pro přemostění krize výtvarného projevu je kladen důraz na tvorbu, která nemá za cíl

napodobovat viděnou realitu, žák se učí chápat význam kreativního a originálního pojetí výtvarných námětů a hledání nových přístupů k realitě.

Tematické okruhy a učivo:

- **Komplexní hudební činnosti:** Nácvik vícehlasého zpěvu a kánonu. Rozšířená hra na rytmické hudební nástroje. Osvojení si základů hudební nauky (notová osnova, houslový klíč, délka not, dynamika, tempo) nezbytných pro reprodukci jednoduchého zápisu.
- **Kombinované výtvarné techniky a dějiny umění:** Seznámení se základy grafiky (linoryt, tisk z koláže, slepotisk), asambláž, prostorová tvorba a tvorba objektů z recyklovaných materiálů. Studium proporcí lidského těla a rozmanitá portrétní tvorba s přesahem hlubších obsahů. Využití digitálních technologií a tabletů při tvorbě obrazu a úpravě fotografií.
- **Umění v kulturním a historickém kontextu:** Seznámení s klíčovými díly významných českých a světových hudebních skladatelů a malířů (např. Smetana, Dvořák, Lada, Kupka). Žák je postupně seznamován s analýzou vlivu historie na současné umění.
- **Audiovizuální a syntetizující projekty:** Tvorba krátkých animací (stop-motion) s vlastnoručně vytvořeným hudebním doprovodem a ruchy. Tvorba scénografických prvků k dramatizaci, design plakátů k hudebním vystoupením školy. Motivující účast na výtvarných a hudebních soutěžích k posílení vnější motivace.

OVU (očekávané výstupy učení) – závazná úroveň pro 5. ročník:

- Žák samostatně volí a aplikuje různé výtvarné techniky k vyjádření svých představ, snů, emocí nebo reakcí na vnější společenské podněty, přičemž vědomě pracuje s kompozicí, barvou, linií a tvarem. Žák při výtvarném zpracování námětu využívá vlastní imaginaci.
- Žák spolehlivě reprodukuje a interpretuje hudební struktury, využívá základní poznatky z hudební nauky k orientaci v notovém zápisu jednoduché písně a píseň rytmicky doprovodí na dostupný nástroj, či hrou na tělo.
- Žák kriticky, avšak s respektem, hodnotí vlastní uměleckou tvorbu i tvorbu svých vrstevníků, obhajuje své tvůrčí postupy a formuluje nezávislé estetické soudy o vizuální kultuře okolního světa.
- Žák analyzuje poslouchané hudební dílo z hlediska instrumentace, tempa a dynamiky a tyto abstraktní poznatky umí kreativně transformovat do konkrétního vizuálního díla s prokazatelnou vnitřní logikou.
- Žák aktivně vyhledává umělecké podněty, přijímá vizuální informace a odliší vizuální smog. Má povědomí o kulturních institucích v okolí a orientuje se v základním přehledu národního i světového uměleckého dědictví, přičemž chápe jeho hodnotu pro společnost.